
Vergaderjaar 2014–2015

34 200 F

**Jaarverslag en slotwet Diergezondheidsfonds
2014**

Nr. 1

JAARVERSLAG VAN HET DIERGEZONDHEIDSFONDS (F)
Aangeboden 20 mei 2015

Inhoudsopgave

	Blz.
A. Algemeen	4
1. Aanbieding en dechargeverlening	4
2. Leeswijzer	6
B. Beleidsverslag	7
3. Beleidsartikel	7
01 Bewaking en bestrijding van dierziekten en voorko-	
men en verminderen van welzijnsproblemen	7
4 Bedrijfsvoeringsparagraaf	20
C. Jaarrekening	21
5. Verantwoordingsstaat 2014	21
6. Saldibalans	23
D. Bijlage	25
7. Lijst met gebruikte afkortingen	25

A. ALGEMEEN

1. Aanbieding en dechargeverlening

AAN de voorzitters van de Eerste en de Tweede Kamer van de Staten-Generaal.

Hierbij bied ik, mede namens de Staatssecretaris van Economische Zaken het jaarverslag van het Diergezondheidsfonds (F) over het jaar 2014 aan.

Onder verwijzing naar de artikelen 63 en 64 van de Comptabiliteitswet 2001 verzoek ik de beide Kamers van de Staten-Generaal de Minister van Economische Zaken decharge te verlenen over het in het jaar 2014 gevoerde financiële beheer.

Ten behoeve van de oordeelsvorming van de Staten-Generaal over dit verzoek tot dechargeverlening is door de Algemene Rekenkamer als externe controleur op grond van artikel 82 van de Comptabiliteitswet 2001 een rapport opgesteld. Dit rapport wordt separaat door de Algemene Rekenkamer aan de Staten-Generaal aangeboden. Het rapport bevat de bevindingen en het oordeel van de Rekenkamer met betrekking tot:

- a. het gevoerde financieel beheer en materieelbeheer;
- b. de ten behoeve van dat beheer bijgehouden administraties;
- c. de financiële informatie in het jaarverslag;
- d. de betrokken saldibalans;
- e. de totstandkoming van de informatie over het gevoerde beleid en de bedrijfsvoering;
- f. de in het jaarverslag opgenomen informatie over het gevoerde beleid en de bedrijfsvoering.

Bij het besluit tot dechargeverlening dienen verder de volgende, wettelijk voorgeschreven, stukken te worden betrokken:

- a. het Financieel jaarverslag van het Rijk over 2014;
- b. het voorstel van de slotwet dat met het onderhavige jaarverslag samenhangt;
- c. het rapport van de Algemene Rekenkamer met betrekking tot het onderzoek van de centrale administratie van 's Rijks schatkist en van het Financieel jaarverslag van het Rijk;
- d. de verklaring van goedkeuring van de Algemene Rekenkamer met betrekking tot de in het Financieel jaarverslag van het Rijk over 2014 opgenomen rekening van uitgaven en ontvangsten van het Rijk over 2014, alsmede met betrekking tot de Saldibalans van het Rijk over 2014 (de verklaring van goedkeuring, bedoeld in artikel 83, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001).

Het besluit tot dechargeverlening kan niet worden genomen, voordat de betrokken slotwet is aangenomen en voordat de verklaring van goedkeuring van de Algemene Rekenkamer is ontvangen.

De Minister van Economische Zaken,
H.G.J. Kamp

Dechargeverlening door de Tweede Kamer

Onder verwijzing naar artikel 64 van de Comptabiliteitswet 2001 verklaart de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal dat de Tweede Kamer aan het hiervoor gedane verzoek tot dechargeverlening tegemoet is gekomen door een daartoe strekkend besluit, genomen in de vergadering van

De Voorzitter van de Tweede Kamer,

Handtekening:

Datum:

Op grond van artikel 64, tweede lid van de Comptabiliteitswet 2001 wordt dit originele exemplaar van het onderhavige jaarverslag, na ondertekening van de hierboven opgenomen verklaring, ter behandeling doorgezonden aan de voorzitter van de Eerste Kamer.

Dechargeverlening door de Eerste Kamer

Onder verwijzing naar artikel 64 van de Comptabiliteitswet 2001 verklaart de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal dat de Eerste Kamer aan het hiervoor gedane verzoek tot dechargeverlening tegemoet is gekomen door een daartoe strekkend besluit, genomen in de vergadering van

De Voorzitter van de Eerste Kamer,

Handtekening:

Datum:

Op grond van artikel 64, derde lid van de Comptabiliteitswet 2001 wordt dit originele exemplaar van het onderhavige jaarverslag, na ondertekening van de hierboven opgenomen verklaring, doorgezonden aan de Minister van Financiën.

2. Leeswijzer

Het jaarverslag van het Diergezondheidsfonds (DGF) bestaat uit het Beleidsverslag over 2014, de jaarrekening en een bijlage (lijst van gebruikte afkortingen).

In het Beleidsverslag 2014 wordt verantwoording afgelegd over de voornaamste beleidsprioriteiten, de streefwaarden, de geleverde prestaties en de budgettaire gevolgen van beleid. De jaarrekening bestaat uit de verantwoordingsstaat en de saldibalans van het fonds.

De apparaatsuitgaven/ontvangsten voor de uitvoering van het DGF zijn opgenomen bij het moederdepartement.

B. BELEIDSVERSLAG

3. Beleidsartikel

01 Bewaking en bestrijding van dierziekten en voorkomen en verminderen van welzijnsproblemen

Algemene doelstelling

De bewaking en bestrijding van bepaalde dierziekten en het voorkomen en verminderen van welzijnsproblemen.

Rol en verantwoordelijkheid

De diergezondheidszorg is primair de verantwoordelijkheid van de (vee)houder. Het adequaat verzorgen van de dieren en het vragen van hulp van dierenartsen bij gezondheidsproblemen van de dieren vloeien daaruit voort.

In het geval de houder van het dier of de dierenarts verschijnselen zien die kunnen wijzen op een aangifteplichtige dierziekte, dient dit onmiddellijk te worden gemeld. Elke vertraging in de melding van besmettelijke dierziekten doet de gevolgen en daarmee de overlast en de kosten meer dan evenredig toenemen.

De overheid is verantwoordelijk voor het weren en bestrijden van dierziekten wanneer er op grond van wetgeving en internationale verplichtingen noodzaak is tot ingrijpen, onder andere bij aangifteplichtige dierziekten. De overheid heeft ook een rol als de mogelijkheden van de individuele (vee)houder om dierziekten effectief te vermijden, op te sporen en te bestrijden ontoereikend zijn en/of als er risico's voor de volksgezondheid ontstaan die het bedrijfsleven niet zelf kan afwenden. De bestrijding van besmettelijke dierziekten is veelal een wettelijke taak, gebaseerd op Europese regelgeving. In de beleidsbrief over de bestrijdingsstrategie van besmettelijke, bestrijdingsplichtige dierziekten (TK, 29 683, nr. 103, d.d. 15 juli 2011) is het beleid uiteengezet. Het huidige kabinet zet dit beleid voort onder meer door het mogelijk maken van noodvaccinatie bij een uitbraak van dierziekten. In de nota Dierenwelzijn en diergezondheid is het diergezondheidsbeleid in de volle breedte weergegeven (TK, 28 286, nr. 548, d.d. 23 februari 2012).

Het Diergezondheidsfonds (DGF) is het financiële instrument voor de betaling van bewakings- en bestrijdingskosten die door of in opdracht van de overheid zijn gemaakt. Het beleid, dat aan de basis ligt van de inzet van dit instrument, is weergegeven in het beleidsartikel 16 Concurrerende, duurzame, veilige agro-, visserij- en voedselketens van de begroting 2014 van het Ministerie van Economische Zaken. In de begroting voor 2014 van het DGF is dat beleid nader uitgewerkt en zijn de te realiseren streefwaarden en prestatiegegevens aangegeven.

Daar waar de overheid inzet pleegt in de bewaking en bestrijding van dierziekten worden de kosten in eerste instantie door de overheid betaald. Het feit dat de overheid betrokken is, vormt echter geen argument om de kosten dan ook bij de overheid neer te leggen. Vanuit het uitgangspunt dat de (vee)houder verantwoordelijk is voor de gezondheid van zijn dieren is het gerechtvaardigd om (een deel van de) kosten van de bewaking en bestrijding door te berekenen aan de sector.

Het jaar 2014 was het laatste jaar waarin de productschappen met al hun bevoegdheden functioneerden en tevens het laatste jaar van uitvoering van het convenant Financiering bestrijding besmettelijke dierziekten tussen EZ en de productschappen PVV, PPE en PZ. Vanaf 1 januari 2015 zijn alle publieke taken van deze bedrijfslichamen overgenomen door de Minister van Economische Zaken. Het gaat daarbij ook om taken op het terrein van diergezondheid. De productschappen legden de heffingen op ter uitvoering van het vijfjaarlijks convenant dat met de Minister van Economische Zaken was gesloten. Nu de productschappen opgeheven zijn, kan het convenant, dat op 31 december 2014 afliep, niet op dezelfde wijze en met dezelfde partijen voor een nieuwe looptijd worden voortgezet. Om de sectorbijdrage aan de preventie en bestrijding te verzekeren is daarom met ingang van 1 januari 2015 een heffing ingevoerd op basis van Hoofdstuk VIII van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren. In 2014 zijn hiervoor de voorbereidingen getroffen. Ook hebben EZ en sectorvertegenwoordigers afspraken gemaakt, die hun beslag zullen krijgen in een nieuw convenant.

Dierziekten

Nederland is door de Europese Unie (EU) officieel vrij verklaard van bepaalde dierziekten. Deze vrijstatus wordt gehandhaafd door uitvoering van monitorings- c.q. bewakingsprogramma's en wordt bewaakt op basis van meldingen van actuele uitbraken. Deze bewakingsonderzoeken ondersteunen op die manier de preventie van de betreffende dierziekten. Daarnaast financiert EZ samen met het bedrijfsleven onderzoek naar opkomende dierziekten (waaronder «emerging» zoönosen) en de uitwisseling van gegevens hierover tussen organisaties in de dier- en humane gezondheidszorg. De uitgaven en ontvangsten van de verplichte bewakingsprogramma's worden in het DGF verantwoord op onderdeel 01.11 «Bewaking van dierziekten».

Indien zich desondanks uitbraken van besmettelijke dierziekten voordoen is het beleid erop gericht deze – binnen de kaders van de EU-regelgeving – zo effectief mogelijk te bestrijden en verdere verspreiding ervan zoveel mogelijk te voorkomen. Essentiële voorwaarde hiertoe is het tijdig signaleren van symptomen van besmettingen door onderzoek te doen naar verdachte gevallen. De uitgaven en ontvangsten die samenhangen met de bestrijding van besmettelijke dierziekten worden in het DGF verantwoord op onderdeel 01.12 «Bestrijding van dierziekten».

Vanaf 15 februari 2012 is Nederland weer officieel vrij van Blue Tongue (BT). De monitoring is sindsdien gericht op het opsporen van een mogelijke nieuwe insleep van deze ziekte. De actieve monitoring wordt uitgevoerd door de Gezondheidsdienst voor Dieren en vindt plaats in de knuttenvrije periode in de winter. Over heel Nederland verspreid worden in totaal circa 350 runderen serologisch onderzocht.

Op 31 december 2014 was op 11 bedrijven met melkgeiten of melkschappen een besmetstatus van kracht. Het jaar ervoor waren dat 13 bedrijven. In het kalenderjaar 2014 kwam er één nieuw besmet bedrijf bij en verkregen drie bedrijven de vrij status. Het aantal meldingen van patiënten met acute Q-koorts is sinds 2009 aanzienlijk gedaald. Hierdoor lijkt het erop dat de ingezette (hygiëne)maatregelen en de bestrijding van Q-koorts effectief zijn. In 2014 zijn de veterinaire maatregelen in stand gehouden. De eind 2009 ingezette tankmelkmonitoring, om met Q-koorts besmette bedrijven te

identificeren, is in 2014 gecontinueerd. Ook is in 2014 de verplichte Q-koorts vaccinatiecampagne voortgezet.

Naast de activiteiten bij BT en Q-koorts, blijven de activiteiten gericht op het tijdig opsporen van de bekende dierziekten zoals Aviaire Influenza (AI), Klassieke Varkenspest (KVP), Afrikaanse Varkenspest (AVP) en Mond- en Klauwzeer (MKZ).

Afgezien van de uitgaven voor bewaking en bestrijding worden in het DGF ook de uitgaven en ontvangsten verantwoord voor eventuele welzijnsmaatregelen bij een uitbraak (artikelonderdeel 01.13). Tenslotte wordt op artikelonderdeel 01.14 de financiering van overige uitgaven verantwoord.

Bijdrage Bedrijfsleven

In juni 2010 is het derde «Convenant financiering bestrijding besmettelijke dierziekten LNV-PVV-PPE-PZ 2010 tot en met 2014» ondertekend door de toenmalige Minister van LNV en de Productschappen Vee en Vlees (PVV), Pluimvee en Eieren (PPE) en Zuivel (PZ). Hierin zijn afspraken gemaakt over de verdeling van jaarlijkse kosten voor monitoring, verdenkingen en eventuele bestrijding van besmettelijke dierziekten tussen overheid en veehouderijsectoren.

De sectoren rundvee, varkens, pluimvee en schapen en geiten dragen bij aan de bestrijdingskosten van de aangewezen dierziekten tot een vooraf bepaald maximum (plafond). Boven deze plafonds draagt de overheid de resterende kosten in deze convenantperiode. In 2014 zijn de maximale bijdragen conform de afspraken in het convenant geïndexeerd.

Onderstaand zijn de door het bedrijfsleven gegarandeerde plafondbedragen weergegeven.

Onder de artikelonderdelen wordt ingegaan op de realisatie van het beleid en de daarmee gemoeide uitgaven.

Bedragen x € 1.000			
Sector	Uitgangsbetragten ¹		Bedragen na indexering 2014
Rundveehouderij	19.500		21.580
Varkenshouderij	68.000		74.866
– AVP en SVD		42.000	46.241
– Overige dierziekten		26.000	28.625
Schapen/geitenhouderij	4.520		4.830
– Scrapie		1.350	1.442
– Overige dierziekten		3.170	3.387
Pluimveehouderij	26.000		28.482
– NCD		2.000	2.191
– Overige dierziekten		24.000	26.291
Totaal	118.020		129.758

¹ De uitgangsmaxima zijn met ingang van het kalenderjaar 2014 aangepast aan de hand van: de omvang van de betrokken veestapel zoals gepubliceerd in de CBS-LEI uitgave over de land- en tuinbouwcijfers van het lopende kalenderjaar, waarbij de landbouwtelling 2009 als referentiepunt gold, en het percentage gelijk aan het consumentenprijsindexcijfer van alle huishoudens over januari van het lopende kalenderjaar zoals laatstelijk gepubliceerd door het Centraal Bureau voor de Statistiek, waarbij het consumentenindexcijfer alle huishoudens over januari 2009 als referentiepunt gold.

Budgettaire gevolgen van beleid

Bedragen x € 1.000							
	Realisatie					Vastgestelde begroting	Vershil
	2010	2011	2012	2013	2014	2014	
VERPLICHTINGEN	55.266	15.944	15.433	11.247	13.751	10.900	2.851
UITGAVEN	55.266	15.944	15.433	11.247	13.751	10.900	2.851
Beginsaldo	8.172	12.904	7.508	4.636	9.294		
Programma-uitgaven	55.266	15.944	15.433	11.247	13.751	10.900	2.851
<i>Opdrachten</i>							
U0111 Bewaking van dierziekten	3.207	3.779	5.169	3.636	4.531	4.200	331
U0112 Bestrijding van dierziekten	44.216	11.327	9.474	7.460	9.147	6.700	2.447
U0113 Voorkomen en verminderen van welzijnsproblemen	0	0	0	0	0		
U0114 Overig	7.843	838	790	151	73		73
ONTVANGSTEN	59.998	10.548	12.561	15.905	23.521	10.900	12.621
Eindsaldo	12.904	7.508	4.636	9.294	19.064	0	0

Toelichting op de uitgaven en verplichtingen

De realisatie op Bewaking is hoger uitgevallen. De belangrijkste oorzaak ligt in de eindafrekening van het Centraal Veterinair Instituut. Daarnaast zijn er meer wilde zwijnen onderzocht in het kader van de reguliere monitoring van varkensziekten.

Ook de realisatie op Bestrijding is hoger uitgevallen. De belangrijkste reden die hieraan ten grondslag ligt, is de uitbraak van hoog pathogene vogelgriep eind november en begin december 2014.

De uitgaven onder Overige hebben betrekking op nabetalingen in het kader van de compensatieregeling Q-koorts.

Ontvangsten

Bedragen x € 1.000		
Omschrijving	Realisatie 2014	Begroting 2014
Ontvangsten van het bedrijfsleven	20.376	
Bijdrage van het PPE	10.197	
Bijdrage van het PVV	2.816	
Bijdrage van PZ	7.363	
Ontvangsten van EZ t.b.v. bewaking en monitoring	3.145	
Totaal	23.521	10.900

Toelichting op de ontvangsten

De ontvangsten zijn hoger dan begroot. Oorzaken zijn een vertraagde eindafrekening over 2012 ad € 0,8 mln en vertraagde ontvangsten PPE over 2013 ad € 1,6 mln. Verder is de bijdrage ontvangsten voor de bestrijding van Schmallenberg ad € 0,8 mln. Tenslotte is eind 2014 een voorschot ontvangen van het Productschap Pluimvee en Eieren voor de afhandeling van de HPAI-uitbraak ad € 6 mln en heeft het Productschap Zuivel een voorschot ad € 3,3 mln voor 2015 gestort voor verwachte uitgaven ten behoeve van de zuivelsector.

Artikelonderdeel 01.11 Bewaking van dierziekten

De uitgaven die samenhangen met de uitvoering van een aantal bewakings- en monitoringsprogramma's worden ten laste van dit onderdeel verantwoord. Deze programma's hebben ten doel de diergezondheidsstatus te bewaken en te monitoren en anderzijds te voldoen aan verplichtingen van de EU. Voor het behouden van door de EU erkende statussen «vrij van bepaalde dierziekten», moeten namelijk periodiek bewakingsprogramma's worden uitgevoerd.

Het betreft jaarlijks uitgevoerde bewakingsonderzoeken naar *Brucella melitensis* (schapen en geiten), Q-koorts (schapen en geiten), Blauwtong (runderen, schapen en geiten), KVP en diverse varkensziekten die door wilde zwijnen overgebracht zouden kunnen worden. De jaarlijkse monitoring van commerciële pluimveebedrijven op AI viel in 2014 nog onder de verantwoordelijkheid van het productschap.

Dode varkens die bij de GD en bij een aantal grote dierenartsenpraktijken worden aangeboden om de doodsoorzaak vast te stellen, worden onderzocht op de aanwezigheid van het varkenspestvirus. Ook worden door jagers geschoten wilde zwijnen onderzocht op antistoffen tegen het KVP- en AVP-virus.

Varkenshouders zijn verplicht om verschijnselen die wijzen op KVP en AVP te melden aan de NVWA. Verder is er voor varkenshouders vanuit de regeling Preventie, bestrijding en monitoring van besmettelijke dierziekten en zoönosen en TSE's de verplichting om via uitsluitingsdiagnostiek de ziekte KVP uit te sluiten bij koppelbehandelingen en verhoogde sterfte. Hierbij wordt ook de ziekte AVP onderzocht.

Bij pluimvee zorgt het «early warning» systeem ervoor dat pluimveehouders zo snel mogelijk verschijnselen die kunnen wijzen op AI melden: verhoogde sterfte aan de NVWA en klinische problemen en afwijkingen in het patroon van voedsel- en wateropname aan de dierenarts.

Indien de doodsoorzaak of ziekte van dieren niet duidelijk is of wanneer AI niet uit te sluiten is op basis van het klinisch beeld, neemt de dierenarts cloaca- en keelwabs bij de dieren en stuurt die door naar het Centraal Veterinair Instituut van de Wageningen Universiteit (CVI).

Verder worden wilde vogels onderzocht op AI. Enerzijds worden er levende wilde vogels van de risicosoorten gevangen, bemonsterd en weer vrijgelaten. Levende wilde vogelmonitoring wordt uitgevoerd door het Erasmus Medisch Centrum (EMC); de kosten ervan komen ten laste van de EZ-begroting. Anderzijds worden dood gevonden wilde vogels van de risicosoorten verzameld en onderzocht op AI. Dit programma wordt uitgevoerd door Sovon Vogelonderzoek Nederland in samenwerking met Dutch Wildlife Health Centre (DWHC). DWHC coördineert beide onderzoeksprogramma's.

In het kader van de AI-uitbraak in november 2014 is een additionele monitoring van specifieke (levende) watervogels opgestart. Dit onderzoek concentreerde zich rond de gebieden waar besmettingen vastgesteld waren.

Alle houders van meer dan 50 melkgeiten of melkschapen zijn verplicht om één keer per maand een tankmelkmonster te laten onderzoeken op de aanwezigheid van de bacterie *Coxiella burnetii* (Q-koorts). Besmette bedrijven en bedrijven van gewetensbezwaarden worden tweewekelijks bemonsterd. Het onderzoek wordt uitgevoerd door de GD.

In de jaarlijkse Brucella melitensismonitoring worden circa 1.475 schapen- en geitenhouderijen met dieren ouder dan 6 maanden onderzocht. De uitvoering van het onderzoek is in handen van de Nederlandse Schapen- en geitenfokkers Organisatie (NSFO).

Kadavers van runderen ouder dan 48 maanden worden bij de destructor op BSE getest. De kosten hiervan worden uit het DGF gefinancierd en 50/50 betaald door overheid en bedrijfsleven. Schapen en geiten worden bij de destructor steekproefsgewijs (1.500 schapen en 1.500 geiten) getest op scrapie. Ook deze kosten worden uit het DGF gefinancierd. De EU geeft cofinanciering voor al deze testen. De doelstelling van het grootschalige testen van runderen (BSE) en schapen en geiten (TSE) is om de ontwikkeling van BSE/TSE te monitoren en te kunnen blijven volgen of de Europese bestrijdings- en preventiemaatregelen effectief zijn. Gezonde runderen afkomstig uit Roemenië en Bulgarije op een leeftijd van 30 maanden of ouder moeten voor de slacht getest worden op BSE. In nood geslachte runderen moeten op een leeftijd van 48 maanden of ouder worden getest. Voor runderen uit Roemenië en Bulgarije is deze leeftijd 24 maanden of ouder. Deze BSE-testen worden niet via het DGF gefinancierd, maar rechtstreeks door de houders betaald.

Streefwaarden

- Behoud van de huidige, officieel door de EU verleende, status vrij te zijn van een aantal dierziekten.
- Inperken van het risico van het (nog) niet (kunnen) opmerken van een besmetting.

Het streven is erop gericht om voor een aantal dierziekten de EU-status «vrij van dierziekten» te behouden (zoals bijvoorbeeld voor KVP en brucellose). Deze streefwaarden zijn voor 2014 gerealiseerd.

De bewakingsprogramma's dienen ook ter ondersteuning van de melding van dierziekten voor het geval deze niet worden opgemerkt. Aan de Europese Commissie is gerapporteerd over de resultaten van deze onderzoeken. Kosten van verplichte bewakingsmaatregelen worden in het kader van het convenant gefinancierd door het bedrijfsleven en de overheid.

Prestatiegegevens						
Bewakingsprogramma	Realisatie 2014			Begroting 2014		
	Bedrijven	Dieren	Uitgaven (x € 1.000)	Bedrijven	Dieren	Uitgaven (x € 1.000)
Brucella (schaap, geit) (1)	1.315	15.803	400	1.500	14.000	250
Blauwtong serologie (rund, schaap, geit) (2)	322	322	66			100
BSE rund, bij destructor en bij noodslachting		47.987	1.978		43.000	1.950
TSE schaap/geit, bij destructor en slacht (4)		5.459	113		22.500	450
KVP (varkens)						
– Veehouderij (tonsillen) (3)(5)	2.080	4.013	318		3.200	300
– Wilde zwijnen (6)		750	185		500	100
AI						
Bedrijfsmatig pluimvee; early warning						
– Insturen monsters (swabs)		1.576	82		1.400	100
– Melding afwijkende verschijnselen (bij GD) ¹ (7)	1.187	7.186		1.500		
– Bedrijfsmatig pluimvee: serologie ¹	2.326	169.373		2.700	170.000	
Wilde vogels						
– Monitoring levende wilde vogels ¹		4.810			7.000	
– Monitoring dode vogels (8)		53	49		500	50
Q-koorts (melkmonsters)	378		1.340	380		900
Totaal			4.531			4.200

¹ De financiering van deze uitgaven loopt niet via DGF, maar rechtstreeks via de sector of EZ. Deze gegevens zijn in de tabel opgenomen om het volledige pakket aan bewakingsactiviteiten in hun onderlinge samenhang weer te geven.

Toelichting

1. Brucella (schaap, geit): hogere uitgaven vanwege een overlooppost ad € 144.000 van 2013 naar 2014.
2. Blauwtong serologie: uitgaven betreffen eindafrekening 2013. Abusievelijk zijn in de begroting geen prestaties opgenomen; deze waren wel voorzien.
3. KVP: kosten van het CVI worden na afloop van het jaar over de dierziekten verdeeld.
4. TSE schaap/geit: de afname van het aantal (schapen) komt omdat eind 2013 duidelijk werd dat Nederland veel meer testte dan de verplichte steekproefgrootte (op basis van de populatie ooien en gedekte ooilammeren). Aangezien alleen de verplichte testen EU declarabel zijn, zijn per 1 januari 2014 de aantallen testen per categorie naar beneden bijgesteld tot de verplichte steekproefgrootte.
5. Tonsillen: onder het aantal bedrijven staat het aantal inzendingen. Het aantal dieren waarvan de tonsillen worden onderzocht hangt in belangrijke mate af van hoeveel dieren de GD uit hoofde van andere opdrachten aangeboden krijgt voor sectieonderzoek.
6. Wilde Zwijnen: er zijn meer testen op wilde zwijnen uitgevoerd dan voorzien. Het aantal bemonsterde dieren ligt hoger dan het genoemde aantal van 750 (86 dieren zijn niet onderzocht).
7. Melding afwijkende verschijnselen: onder het aantal dieren staat het aantal meldingen van een of meerdere diergezondheidsproblemen.
8. Monitoring dode vogels: het aantal dode vogels, dat wordt gevonden en onderzocht, is vooraf niet goed te rammen. Het begrote aantal kent een hoge mate van onzekerheid. De realisatie kan zodoende ook aanzienlijk afwijken van de begroting.

Bron: NSFO (Brucella), RVO (BSE en TSE), Erasmus MC (monitoring levende wilde vogels), Centraal Veterinair Instituut (tonsillen en monitoring dode vogels) en Gezondheidsdienst voor Dieren (BT-serologie,

KVP-wilde zwijnen, AI: swabs, meldingen en serologie en Q-koortsmelkmonsters). De genoemde aantallen prestaties zijn voorlopig.

Artikelonderdeel 01.12 Bestrijding van dierziekten

Op dit onderdeel worden de uitgaven verantwoord als een verdenking of een uitbraak van een wettelijk te bestrijden dierziekte zich voordoet. Het gaat dan om de uitgaven voor het onderzoek naar de verdenkingen en de bestrijdingsmaatregelen.

In het geval een rund in de periode van 100 dagen na inseminatie tot 21 dagen voor de normale afkalfdatum haar vrucht verliest (abortus), is er sprake van een verdenking van brucellose. Deze interpretatie en de daaraan verbonden gevolgen zijn van belang aangezien een brucellosebesmetting niet of nauwelijks met uiterlijke verschijnselen gepaard gaat en een dergelijke abortus het enige vroegtijdige klinische signaal is dat een rund besmet kan zijn met brucellose. Bij een dergelijke abortus volgt nader onderzoek om definitief vast te stellen of er sprake is van een besmetting met brucellose of dat een andere oorzaak de abortus heeft veroorzaakt. De onderzoeken in 2014 hebben geen besmetting met brucellose aangetoond.

De bestrijding van een dierziekte begint bij de melding ervan. Het streven is om zo snel en effectief mogelijk de dierziekte te bestrijden. Concreet houdt dit in dat bij een melding direct een onderzoek wordt ingesteld. Voor zover de verdachte verschijnselen duiden op een zeer besmettelijke dierziekte, moet binnen 3 uur een team ter plaatse een onderzoek instellen. Naar aanleiding van alle meldingen van een mogelijke dierziekte zijn onderzoeken uitgevoerd.

Dit heeft in 2014 geleid tot het vaststellen van hoog pathogene aviaire influenza. Het eerste bedrijf werd positief bevonden op 16 november 2014, waarna een uitgebreid maatregelenpakket ingesteld is. Uiteindelijk zijn er 5 infecties vastgesteld en zijn er 8 bedrijven geruimd.

De Staatssecretaris heeft een compensatieregeling toegezegd voor broederijen en vermeerderaars voor geleden schade tussen 20 en 29 november 2014 als gevolg van de uitbraak. De betreffende bedrijven konden in die periode hun broedeieren en eendagskuikens niet vervoeren, omdat er een landelijke vervoersverbod («standstill») ingesteld was. De compensatieregeling is op 26 november 2014 van kracht geworden. De omvang van de schade zal worden vastgesteld door taxateurs van RVO.

Onderstaande tabel geeft de meldingen bij de NVWA weer en de uitkomst van het onderzoek door de NVWA.

Tabel 1: Aangifteplichtige dierziekten					
Casussoort	Totaal Casus	Positief	Negatief	Volgt	Geen actie
Amerikaans Vuilbroed	5	4	1	0	0
Aujesky	2	0	2	0	0
Aviaire Influenza (1)	229	7	146	0	76
Bluetongue	31	0	11		20
Bovine Spongieuze Encephalopathie	1	0	0	0	1
Brucellose Abortus Bang	62	0	56	2	4
Brucellose Canis	1	0	1	0	0
Brucellose Melitensis	12	0	11	1	0
Brucellose Suis	112	0	112	0	0
Klassieke Varkens Pest	9	0	9	0	0
Leucose	34	0	33	0	1
Lumpy Skin Disease	3	0	3	0	0
Miltvuur	8	0	7	0	1
Mond- en Klauwzeer	4	0	2	0	2
New Castle Disease	14	0	9	0	5
Psittacose Dier	45	29	15	1	0
Q-Koorts Dier (2)	5	0	5	0	0
Q-koorts Tankmelk	7	1	6	0	0
Scrapie	1	0	1	0	0
Swine Vesculair Disease	18	0	13	0	5
Tuberculose (3)	50	6	29	0	15
Tularemie	4	3	1	0	0
West Nile Virus	6	0	4	0	2
	663	50	477	4	132

Tabel 2: Zoönosen (deels aangifte- en meldingsplichtig)					
Casussoort	Totaal Casus	Positief	Negatief	Volgt	Geen actie
Chlamydia Abortus	1	0	1	0	0
Chlamydia Caviae	1	1	0	0	0
Escheria COLI	1	0	1	0	0
Herpes B	1	0	0	0	1
Koepokken	2	0	1	0	1
Leptospirose	26	2	7	0	17
Psittacose Humaan	45	14	18	1	12
Q-Koorts Humaan	6	0	4	0	2
Rabies Vleermuis	29	3	16	0	10
Rabies Zoogdier	29	0	17	1	11
Salmonellose (4)	103	98	0	0	5
Yersiniose	5	3	0	0	2
Trichinellose	1	0	1	0	0
	250	121	66	2	61

Tabel 3: Paardenziekten					
Casussoort	Totaal Casus	Positief	Negatief	Volgt	Geen actie
Afrikaanse Paardenpest	1	0	1	0	0
Equine Herpes Virus	1	0	0	0	1
Equine Infectieuze Anemie	1	0	1	0	0
Equine Virale Arteritis	2	0	0	0	2
Malleus	1	0	0	0	1
Encephalomyelitis	2	0	0	2	0
Vesiculaire Stomatitis	3	0	2	0	1
	11	0	4	2	5

Tabel 4: Overige gemelde dierziekten					
Casussoort	Totaal Casus	Positief	Negatief	Volgt	Geen actie
Echinococcus	2	1	1	0	0
Listeriose	2	2	0	0	0
Middle East Respiratory Syndrome	1	0	1	0	0
Parvo	1	0	0	0	1
Rhinopneumonie	1	0	0	0	1
Sarcosporidiose	1	0	0	0	1
	8	3	2	0	3

Tabel 5: Aviaire Influenza Overig					
Casussoort	Totaal Casus	Positief	Negatief	Volgt	Geen actie
Serologisch Positief (Screening)	31	0	24	0	7
LPAI (Screening)	7	0	6	0	1
HPAI (Screening)	51	0	33	0	18
HPAI (Tracering)	13	0	12	0	1
Preventief geruimd (irt H5N8)	3	0	3	0	0
	105	0	78	0	27

Bron: NVWA

Toelichting

1) Aviaire Influenza

In 2014 is er twee maal een uitbraak met Laag Pathogene Aviaire Influenza (LPAI) vastgesteld; in beide gevallen op legpluimveebedrijven met vrije uitloop.

Opvallend was de laatste uitbraak van H5N8 van half november tot begin december in Nederland. Op 5 gesloten bedrijven is Hoog Pathogene Aviaire Influenza vastgesteld en de bedrijven zijn geruimd. Het betrof 4 legpluimveebedrijven en 1 bedrijf met eenden: in Hekendorp, Ter Aar, Kamperveen en Zoeterwoude. Ook zijn 3 bedrijven in de 1 km gebieden (in Barneveld, Hazerswoude en Kamperveen) preventief geruimd. In totaal zijn er 313.672 dieren (21.953 vleeseenden) geruimd, waarvan 96.437 dieren preventief (7.815 eenden). Naast de ruimingen zijn er veel bestrijdingsmaatregelen genomen om een herhaling van de catastrofes van de vogelgriepuitbraak in 2003 te voorkomen. Tot twee keer toe is er een «standstill» ingesteld. Daarna is er gewerkt met vervoersbeperkingen

volgens een regio-indeling. Ook is er een ophokplicht, een bezoekersverbod en een bezoekersregeling ingesteld.

2) Q-koorts

In 2014 heeft tankmelkonderzoek bij 1 melkgeitenbedrijf een nieuwe besmetting met de Q-koortsbacterie aangetoond. Dit bedrijf was nog niet eerder besmet geweest.

3) Tuberculose

Het overgrote deel van de verdenkingen en de 6 TBC-uitbraken hebben betrekking op contactdieren die afkomstig waren van besmette rundveebedrijven uit België, Ierland en Duitsland.

4) Salmonellose

Medio 2014 meldde de Gezondheidsdienst voor Dieren dat zij een toename zagen van het aantal salmonellabesmettingen bij vleeskalverbedrijven. Humaan was er geen stijging van het aantal salmonellagevallen geconstateerd, maar de toename bij de vleeskalveren gaf toch aanleiding om dit goed te monitoren. Bij het vaststellen van een besmetting werd contact opgenomen met de veehouder en adviseerden met betrekking tot de hygiëne gegeven.

	Realisatie 2014			Begroting 2014		
	Bedrijven	Dieren	Uitgaven	Bedrijven	Dieren	Uitgaven
Verdenkingen						
- Brucellose (verwerperonderzoek)		12.215	955		11.000	1.000
- KVP	9		23	15		100
- MKZ (rund, schaap, geit)	4		1	3		15
- AI (HPAI & LPAI)	229		381	100		200
- BSE (rund)	1		0	7		20
- TSE (schaap, geit)	1		16	5		15
- TBC			93			
- Diagnostiek verdenkingen (1)			34			600
- Blue Tongue			12			
- Brucella Varkens			14			
- Leukose			37			
- NCD			3			
- Psittacose			98			
- Q-koorts			41			
- Rabiës			35			
- Schmallenberg			-/ 16			
- Vesiculaire varkensziekte			90			
- Overige Dierziekten			37			
Bestrijding						
- BSE			0			
- TSE (schaap/geit)			0			
- Brucella varkens			17			
- Brucellose runderen			15			
- Psittacose			17			
- Q-koorts			203			
- TBC			24			
- Vogelpest (LPAI en HPAI) (2)			1.932			
- Vesiculaire varkensziekte			1			
- Overige Dierziekten			30			
Voorzieningen						
- AUV			285			300
- Calamiteitenreserve destructie			2.453			1.500
- Waakvlamcontracten			690			650
- Voorziening MKZ / KVP						
- Overige voorzieningen			2.179			2.300
- Q-koorts vaccins (3)			-/ 553			

	Realisatie 2014			Begroting 2014		
	Bedrijven	Dieren	Uitgaven	Bedrijven	Dieren	Uitgaven
Totaal			9.147			6.700
Overige – Q-koorts compensatie			73			0
Totaal			73			0

Toelichting

Algemeen: kosten voor Verdenkingen en Bestrijding zijn niet vooraf correct te ramen, omdat vooraf niet bekend is wat gaat optreden in het komende jaar.

1. Diagnostiek verdenkingen (CVI): Deze wordt bij betaling van de kwartaalfacturen als totaalbedrag opgenomen. Na afloop van het betrokken kalenderjaar worden de kosten verdeeld naar dierziekten. Het totaalbedrag van € 34.000 bestaat uit drie delen:
 - € 218.000 betaling van kwartaal 4 van 2013;
 - -/- € 796.000 afrekening 2013. Dit bedrag is verdeeld naar de verschillende dierziekten;
 - € 612.000 betaling van de kwartalen 1, 2 en 3 van 2014.
2. Bestrijding Vogelpest (AI): In 2014 waren er twee LPAI-uitbraken: in Swifterband en in Bruchem. Daarnaast heeft de financiële afhandeling van Sint Annen en Scheemda van eind 2013 plaats gevonden. Eind 2014 is één uitbraak van HPAI geweest. In het kader van de bestrijding hiervan zijn 8 bedrijven geruimd: in Hekendorp, Ter Aar, 3x in Kamperveen, Barneveld, Zoeterwoude en Hazerswoude-Dorp. Van de ruim € 1,9 mln realisatie in 2014 heeft € 0,482 mln betrekking op de LPAI-uitbraken en € 1,5 mln op HPAI. Doordat de uitbraak eind van het jaar was, zal een groot deel van de financiële afhandeling in 2015 plaats vinden.
3. Calamiteitenreserve destructie: De hogere uitgaven worden – naast de BTW – verklaard door een overlooppst uit 2013 van € 0,5 mln.
4. Q-koorts vaccins: In 2014 zijn geen nieuwe Q-koorts vaccins ingekocht. Wel is voor € 0,553 mln aan vaccins verkocht.

Bron: NVWA, GD (Brucellose verwerperonderzoek), RVO (Verdenkingen BSE en TSE en alle uitgaven) het genoemde aantal dieren onderzocht op Brucellose is een voorlopig cijfer.

Voorzieningen

Naast bewaken en bestrijden, als dat aan de orde is, is het noodzakelijk om voorzieningen te treffen om onmiddellijk te kunnen bestrijden. Sommige van deze voorzieningen zijn leveringen of diensten van bedrijven. Voor de onmiddellijke beschikbaarheid daarvan worden met deze bedrijven (waakvlam)contracten gesloten en moet een vergoeding worden betaald. Daarnaast worden er voorraden materialen aangeschaft, die nodig zijn bij een bestrijding.

Artikelonderdeel 01.13 Voorkomen en verminderen van welzijnsproblemen

Bij uitbraken van wettelijk te bestrijden dierziekten treden – op basis van het draaiboek – diverse veterinaire maatregelen in werking. Eén van de maatregelen is het instellen van een vervoersverbod waardoor in bepaalde gebieden het vervoer van bepaalde diercategorieën niet meer is toegestaan dan wel aan stringente voorwaarden is gebonden. Als gevolg van het vervoersverbod kunnen in deze gebieden welzijns- en huisves-

tingsproblemen ontstaan (meer of grotere dieren dan de beschikbare hokcapaciteit toelaat, met als gevolg onder andere gezondheidsproblemen, agressiviteit, stress etc.). Ter vermindering van de meest urgente welzijnsproblemen kan worden besloten om dieren op te kopen en gecontroleerd af te voeren.

Beleidsinstrumenten

De opkoopregeling is in 2014 niet toegepast.

Evaluatie

De evaluatie van het beleid dat aan de basis ligt van het DGF, is weergegeven bij het beleidsartikel 16 Concurrerende, duurzame, veilige agro-, visserij- en voedselketens van het jaarverslag van EZ.

Verantwoordelijkheid EZ

EZ is direct verantwoordelijk voor de bestrijding van de wettelijk te bestrijden dierziekten. EZ is indirect verantwoordelijk voor welzijnsaspecten.

4. Bedrijfsvoeringsparagraaf

In de bedrijfsvoeringsparagraaf wordt verantwoording afgelegd over de rechtmatigheid van uitgaven en de totstandkoming van beleidsinformatie. Voor specifieke opmerkingen in de bedrijfsvoering wordt verwezen naar het jaarverslag van het Ministerie van EZ.

Rechtmatigheid

Op basis van de mij beschikbare informatie zijn er geen onrechtmatigheden geconstateerd die de tolerantiegrens overschrijden.

Totstandkoming beleidsinformatie

De totstandkoming van de beleidsinformatie is nog aandachtspunt. De gerealiseerde prestatiegegevens voor het jaarverslag zijn gedeeltelijk (nog) gebaseerd op voorlopige gegevens.

C. JAARREKENING

5. Verantwoordingsstaat 2014

Bedragen in € 1.000													
		(1)				(2)				(3)			
		Oorspronkelijk vastgestelde begroting				Realisatie				Verschil realisatie en oorspronkelijk vastgestelde begroting			
Art	Omschrijving	Verplichtingen	Uitgaven	Ontvangsten	Verplichtingen	Uitgaven	Ontvangsten	Verplichtingen	Uitgaven	Ontvangsten	Verplichtingen	Uitgaven	Ontvangsten
01	Bewaking en bestrijding van dierziekten en voorkomen en verminderen van welzijnsproblemen	10.900	10.900	10.900	13.751	13.751	23.521	2.851	2.851	12.621		2.851	12.621
	Sub-totaal	10.900	10.900	10.900	13.751	13.751	23.521	2.851	2.851	12.621		2.851	12.621
	Voordelig eindsaldo 2013	0	0	0	0	0	9.294			9.294			9.294
	Sub-totaal	0	0	0	0	0	9.294			9.294			9.294
	Voordelig eindsaldo 2014				19.064	19.064		19.064	19.064		19.064	19.064	
	Totaal	10.900	10.900	10.900	32.815	32.815	32.815	21.915	21.915	32.815	21.915	21.915	21.915

Financiële toelichting bij de verantwoordingsstaat DGF 2014

Toelichting op de uitgaven en verplichtingen

Bedragen x € 1.000							
	Realisatie					Vastgestelde begroting	Verschil
	2010	2011	2012	2013	2014	2014	
VERPLICHTINGEN	55.266	15.944	15.433	11.247	13.751	10.900	2.851
UITGAVEN	55.266	15.944	15.433	11.247	13.751	10.900	2.851
Beginsaldo	8.172	12.904	7 508	4.636	9.294		
Programma-uitgaven	55.266	15.944	15 433	11.247	13.751	10.900	2.851
<i>Oprachten</i>							
U0111 Bewaking van dierziekten	3.207	3.779	5 169	3.636	4.531	4.200	331
U0112 Bestrijding van dierziekten	44.216	11.327	9 474	7.460	9.147	6.700	2.447
U0113 Voorkomen en verminderen van welzijnsproblemen	0	0	0	0	0		
U0114 Overig	7.843	838	790	151	73		73
ONTVANGSTEN	59.998	10.548	12 561	15.905	23.521	10.900	12.621
Eindsaldo	12.904	7.508	4 636	9.294	19.064	0	

Toelichting op de ontvangsten

Bedragen x € 1.000		
Omschrijving	Realisatie 2014	Begroting 2014
Ontvangsten van het bedrijfsleven	20.376	
Bijdrage van het PPE		10.197
Bijdrage van het PVV		2.816
Bijdrage van PZ		7.363
Ontvangsten van EZ	3.145	
Totaal	23.521	10.900

6. Saldibalans

Saldibalans per 31 december 2014

Bedragen x € 1.000							
		31-12-2014	31-12-2013			31-12-2014	31-12-2013
1.	Uitgaven ten laste van de begroting	13.751	11.247	2.	Ontvangsten ten gunste van de begroting	23.521	15.905
4.	Rekening courant Rijkshoofdboekhouding	20.958	10.599	2a.	Saldo uitgaven/middelen voorgaande Dienstjaren	9.296	4.637
5.	Uitgaven buiten begrotingsverband (=intra-comptabele vorderingen)		42	6.	Ontvangsten buiten begrotingsverband (=intra-comptabele schulden)	1.892	1.346
<i>Subtotaal</i>		<i>34.709</i>	<i>21.888</i>	<i>Subtotaal</i>		<i>34.709</i>	<i>21.888</i>
8.	Extra-comptabele vorderingen	4.927	3.095	8a	Tegenrekening extra-comptabele vorderingen	4.927	3.095
10.	Voorschotten	1.525	1.601	10a	Tegenrekening voorschotten	1.525	1.601
11.	Garantieverblijven	85.733	102.363	11a	Tegenrekening garantieverblijven	85.733	102.363
Totaal		126.894	128.947	Totaal		126.894	128.947

De balansposten zijn bepaald en gewaardeerd overeenkomstig de geldende voorschriften van de Comptabiliteitswet.

Bedragen x € 1.000	
Balanspost 1. Uitgaven ten laste van de begroting 2014	13.751
De op deze post verantwoorde uitgaven komen overeen met de uitgaven opgenomen in de verantwoordingsstaat, onderdeel uitgaven en verplichtingen, over het jaar 2014.	
Balanspost 2. Ontvangsten ten gunste van de begroting 2014	23.521
De op deze post verantwoorde ontvangsten komen overeen met de ontvangsten opgenomen in de verantwoordingsstaat, onderdeel ontvangsten, over het jaar 2014.	
Balanspost 4. Rekening-courant RHB	20.958
Deze post geeft het tegoed weer dat het DGF heeft bij het Ministerie van Financiën per 31 december 2014.	
Balanspost 5. Uitgaven buiten begrotingsverband	
Balanspost 6. Ontvangsten buiten begrotingsverband	1.892
Onder de ontvangsten buiten begrotingsverband zijn met derden in 2015 te verrekenen posten opgenomen.	
Balanspost 8. Extra-comptabele vorderingen	4.927
Onder de extra-comptabele vorderingen zijn vorderingen op derden opgenomen.	
Balanspost 10. Voorschotten	1.525
In de verklarende tabel wordt per operationele doelstelling toegelicht hoe de openstaande voorschotten zijn samengesteld.	
Toelichting	
Operationele doelstelling	

0111 Bewaking van dierziekten	601
0112 Bestrijding van dierziekten	924
0113 Voorkomen en verminderen van welzijnsproblemen	0
0114 Overig	0
Totaal Voorschotten	1.525
<i>Afwikkeling voorschotten</i>	
Openstaande voorschotten op 1-1-2014	1.602
Opgeboekte voorschotten 2013 (geboekt in 2014)	0
Opgeboekte voorschotten 2014	1.306
Afgewikkelde voorschotten (voorgaande jaren)	-/- 1.383
Afgewikkelde voorschotten (ontstaan in 2014)	0
Openstaande voorschotten op 31-12-2014	1.525
<i>Ouderdom voorschotten</i>	
Opgeboekt in 2012	0
Opgeboekt in 2013	219
Opgeboekt in 2014	1.306
<i>Openstaande voorschotten op 31-12-2014</i>	<i>1.525</i>
Balanspost 11. Garantieverplichtingen	85.733
Op deze post zijn de garantiestellingen van het bedrijfsleven opgenomen.	
Garantiestelling per 1-1-2014	102.363
Ophoging 2014	2.907
Ontvangen bijdragen in kader convenant van Productschappen	-/- 19.537
Garantiestelling per 31-12-2014	85.733

Met ingang van 1 januari 2015 moet een nieuw convenant en de daaruit geldende garantieverplichtingen voor de sector van toepassing worden. De garantiestelling uit hoofde van het huidige convenant vervalt nadat de hele conventansperiode financieel is afgewikkeld. Dat zal in 2015 plaatsvinden.

Gedurende de conventansperiode zijn enkele uitbraken van AI geweest. Vanuit Europese wetgeving kan een deel van de gemaakte kosten ter bestrijding van deze uitbraken gedeclareerd worden. De (verwachte) EU-ontvangsten die hiermee samenhangen zijn nog niet verwerkt in de hoogte van de garantieverplichtingen. Derhalve kunnen de garantieverplichtingen nog wijzigen.

D. BIJLAGE

7. Lijst met gebruikte afkortingen

AI (HP of LP)	Aviaire Influenza (hoog of laag pathoog)
BSE	Bovine Spongiforme Encephalopathy
BT	Blauwtong
CVI	Centraal Veterinair Instituut
DGF	Diergezondheidsfonds
DWHC	Dutch Wildlife Health Centre
EU	Europese Unie
GD	Gezondheidsdienst voor Dieren
GWWD	Gezondheids- en welzijnswet voor dieren
KVP	Klassieke Varkenspest
MKZ	Mond- en Klauwzeer
NSFO	Nederlandse Schapen- en geitenfokkers Organisatie
NVWA	Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
OIE	Office Internationale des Epizoöties
PPE	Productschap voor Pluimvee en Eieren
PVV	Productschap voor Vee en Vlees
PZ	Productschap Zuivel
RVO	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
SVD	Swine Vesicular Disease (Blaasjesziekte)
TSE	Transmissible Spongiforme Encephalopathies